

Dažniausios klaidos, daromos viešosiose kalbose

Verslo, politikos ir visuomenės veikėjams dažnai tenka sakyti viešas kalbas. Įvairiuose renginiuose galima išgirsti visokių pasisakymų. Tai, kad vertinant žmogų vienas iš svarbiausių kriterijų yra kalba, sunku būtų paneigti. Apie kalbėtoją pirmiausia sprendžiama pagal tai, kaip sklandžiai, raiškiai ir įtikinamai jis kalba. Vieša kalba turi didelį poveikį visuomenei – paprastai kalbos sakomos norint pritraukti žmonių dėmesį, sudaryti apie save gerą įspūdį. Kalbos kultūra yra žmogaus bendrosios kultūros dalis. Ne kiekvienam lemta būti geru oratoriumi, bet paisyti kalbos kultūros privalu visiems.

Netaisyklingai	Taisyklingai	Pavyzdys
bendroje sumoje	iš viso	<i>Bendroje sumoje</i> (=Iš viso) norimų rezultatų negauta
daugumoje atvejų	daugeliu atvejų, dažniausiai	<i>Daugumoje atvejų</i> (=Daugeliu atvejų; Dažniausiai) valdžios institucijų įsikišimas nieko nepakeistų
gavosi	išėjo	Norėjo kaip geriau, <i>gavosi</i> (=išėjo) kaip visada
imidžas	įvaizdis	Tokie pareigūnų veiksmai kenkia policijos <i>imidžui</i> (=įvaizdžiui)
išdavoje	dėl, todėl	Bankroto <i>išdavoje</i> (=Dėl bankroto) nukentės darbuotojai
įtakoja	daro įtaką	Politika <i>įtakoja</i> visuomenės pasirinkimą (=daro įtaką visuomenės pasirinkimui)
įtakoje	dėl ko; kam paveikus	Pramonininkų <i>įtakoje</i> (=Pramonininkams paveikus) priimti sprendimai dar svarstyteni
kaip taisyklė	paprastai, dažniausiai, visada	<i>Kaip taisyklė</i> (=Kaip visada), į pasiūlymus neatsižvelgta
klausti pas ką	klausti ką, klausti ko	Klausti galite <i>pas savo vadovus</i> (=savo vadovų)
laike ko	per ką, po ko, ko metu	<i>Laike šios kadencijos</i> (=per šią kadenciją) buvo labai teigiamai vertinamų dalykų
matomai	matyt	Per ataskaitinį laikotarpį, <i>matomai</i> (=matyt), buvo padaryta ne viskas
neužilgo	netrukus	<i>Neužilgo</i> (=Netrukus) bus pareikalauta atsakomybės
pasėkoje	todėl, dėl to	<i>Nekompetentingų sprendimų pasėkoje</i> (=Dėl nekompetentingų sprendimų) padėtis tapo sunkiai kontroliuojama
pilnumoje	visiškai, visai, galutinai	Įstatymas <i>pilnumoje</i> (=visiškai, galutinai) įsigalios tik po kurio laiko
praanalizuoti	išanalizuoti	Susidariusią padėtį

		siūlytume <i>praanalizuoti</i> (=išanalizuoti) dar kartą
prabalsuoti	balsuoti, nubalsuoti, baigti balsuoti	Šį kartą visuomenė <i>prabalsavo</i> (=balsavo) vangiai
tame tarpe	tarp jų	Politikų, <i>tame tarpe</i> (=tarp jų) aukščiausių politikų, nuomonės verčia suklusti
užmanymas	sumanymas, mintis, idėja, planas	Ir geriausią <i>užmanymą</i> (=sumanymą) gali sužlugdyti neveiklumas
užskaityti	įskaityti	Jų pastangos bus <i>užskaitytos</i> (=įskaitytos)
viskas tvarkoje	viskas gerai	Užtikriname, kad <i>viskas tvarkoje</i> (=gerai)
visumoje	1. apskritai, iš viso 2. visas	<i>Visumoje</i> (=Apskritai) tuo nebuvo pasirinkta. Nutarimą siūlome priimti <i>visumoje</i> (=visą)

Viešai kalbantys asmenys daugiausia daro kirčiavimo klaidų.

Reikia įsidėmėti, kaip kirčiuoti kai kuriuos tam tikras priesagas turinčių **daiktavardžių** linksnius, pvz.:

- ektas**: objektas (objektù, objektè, objektùs), aspèktas, projèktas, efèktas;
- entas**: oponeñtas (oponentù, oponentùs), argumeñtas, departameñtas, dokumeñtas, reglameñtas, momeñtas, parlameñtas;
- esas**: procèsas (procesù, procesè, procesùs), progrèsas;
- etas**: biudžetas (biudžetù, biudžetè, biudžetùs), komitètas;
- grafas**: paragráfas (paragrafù, paragrafè, paragrafùs);
- imas**: sprendimas (sprendimù, sprendimè, sprendimùs), pareiškimas, susirinkimas;
- ininkas**: kariniñkas (karininkù, karininkùs), šaliniñkas, valdiniñkas;
- istas**: specialistas (specialistù, specialistùs);
- yva**: perspektyvą (su perspektyvą, perspektyvąs), prerogatyvą, alternatyvą;
- metras**: kilometrą (kilometrù, kilometrè, kilometrùs);
- ogas**: dialògas (dialogù, dialogè, dialogùs), pedagògas, psichològas;
- olis**; alkohòlis (alkoholiù), monopòlis;
- ūra**: procedūrą (su procedūrą, procedūrąs), kandidatūrą, diktatūrą.

Reikia vengti **priešdėlinių veiksmažodžių** kirčio atitraukimo, pvz.:

- pažeidžia (ne pàžeidžia);
- pakeičia (ne pàkeičia);
- suteikia (ne sùteikia);
- nedraudžia (ne nèdraudžia);
- nekeičia (ne nèkeičia) ir t. t.

Kalbėtojams nemažai problemų sukelia ir **prieveiksmių** kirčiavimas, pvz.:

- detaliai (ne detāliai);
- natūraliai (ne natūrāliai);
- maksimaliai (ne maksimāliai);
- minimaliai (ne minimāliai);
- oficialiai (ne oficiāliai);

realiaĩ (ne reãliai);
aktyviaĩ (ne aktỹviai);
objektyviaĩ (ne objektỹviai);
absoliučiaĩ (ne absoliũčiai) ir t. t.

Daugiau patarimų žr. Jonas Šukys. KALBOS PATARIMAI POLITIKAMS IR
VISIEMS KALBŲ SAKYTOJAMS, 2000.